

C/2023/1072

15.12.2023

P9_TA(2023)0203

Routekaart voor een sociaal Europa: twee jaar na Porto

Resolutie van het Europees Parlement van 11 mei 2023 over een routekaart voor een sociaal Europa — twee jaar na de Sociale Top van Porto (2023/2586(RSP))

(C/2023/1072)

Het Europees Parlement,

- gezien de Europese pijler van sociale rechten (EPSR), die op 17 november 2017 plechtig is afgekondigd door het Parlement, de Raad en de Commissie,
  - gezien de mededeling van de Commissie van 4 maart 2021 getiteld “Het actieplan voor de Europese pijler van sociale rechten” (COM(2021)0102),
  - gezien de Verklaring van Porto van de Europese Raad van 8 mei 2021,
  - gezien de mededeling van de Commissie van 7 september 2022 over de Europese zorgstrategie (COM(2022)0440),
  - gezien de aanbeveling van de Raad van 8 december 2022 over toegang tot betaalbare en hoogwaardige langdurige zorg ⁽¹⁾,
  - gezien de aanbeveling van de Raad van 30 januari 2023 over een toereikend minimuminkomen met het oog op actieve inclusie ⁽²⁾,
  - gezien zijn resolutie van 15 maart 2023 over een toereikend minimuminkomen met het oog op actieve inclusie ⁽³⁾,
  - gezien artikel 132, lid 2, van zijn Reglement,
  - gezien de ontwerpresolutie van de Commissie werkgelegenheid en sociale zaken,
- A. overwegende dat duurzame ontwikkeling een fundamentele doelstelling van de EU is; overwegende dat duurzame ontwikkeling op drie met elkaar verbonden pijlers berust, te weten de economische pijler, de sociale pijler en de milieupijler; overwegende dat duurzame ontwikkeling onder meer gebaseerd is op volledige werkgelegenheid, sociale vooruitgang en rechtvaardigheid; overwegende dat één van de fundamentele doelstellingen van de EU, zoals vastgelegd in artikel 3, lid 3, van het Verdrag betreffende de Europese Unie, de totstandbrenging is van een sociale markteconomie met een groot concurrentievermogen die gericht is op volledige werkgelegenheid en sociale vooruitgang; overwegende dat de nadruk momenteel ligt op economische en ecologische duurzaamheid;
- B. overwegende dat de EPSR in 2017 in Göteborg is afgekondigd en dat daarin twintig beginselen zijn vastgelegd, alsook een pakket sociale regels voor een sterk sociaal Europa dat eerlijk en inclusief is en volop kansen biedt in de 21e eeuw; overwegende dat de Raad zich tijdens de Sociale Top van Porto in mei 2021 heeft verbonden tot drie kerndoelen voor 2030 inzake werkgelegenheid, opleiding en armoede; overwegende dat uiterlijk in 2030 ten minste 78 % van de bevolking tussen 20 en 64 jaar een baan moet hebben; overwegende dat de kwaliteit van banen en de arbeidsomstandigheden buiten het bestek van deze doelstelling blijven; overwegende dat ten minste 60 % van alle volwassenen jaarlijks een opleiding zou moeten volgen; overwegende dat het aantal mensen dat met armoede of sociale uitsluiting wordt bedreigd uiterlijk in 2030 met ten minste 15 miljoen — waaronder 5 miljoen kinderen — moet zijn verminderd; overwegende dat volgens de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling het risico van neerwaartse mobiliteit onder huishoudens met een lager middeninkomen de afgelopen twee decennia is toegenomen en dat deze trend zich naar verwachting zal voortzetten ⁽⁴⁾; overwegende dat de drie kerndoelen niet de volledige uitvoering van de EPSR omvatten;

⁽¹⁾ PB C 476 van 15.12.2022, blz. 1.

⁽²⁾ PB C 41 van 3.2.2023, blz. 1.

⁽³⁾ Aangenomen teksten, P9_TA(2023)0076.

⁽⁴⁾ OESO, “A Broken Social Elevator? How to Promote Social Mobility”, OECD Publishing, Parijs, 15 juni 2018.

- C. overwegende dat de door de Commissie vastgestelde kerndoelen sinds een jaar door de lidstaten worden uitgevoerd; overwegende dat nieuwe crises sinds de vaststelling van de streefcijfers het bereiken van deze streefcijfers nog meer onder druk hebben gezet; overwegende dat vijf lidstaten hun nationale werkgelegenheidsstreefcijfers hebben gehaald en dat de helft van de lidstaten het streefcijfer van 78 % werkgelegenheid heeft overtroffen; overwegende dat evenwel uit prognoses blijkt dat niet alle lidstaten het werkgelegenheidsstreefcijfer vóór 2030 zullen halen ⁽⁵⁾;
- D. overwegende dat de sociale economie een belangrijke motor is voor de uitvoering van de EPSR en actief kan bijdragen aan de verwezenlijking van de kerndoelen tegen 2030;
- E. overwegende dat als gevolg van de inflatie op EU-niveau de kosten van levensonderhoud van mediane huishoudens met ongeveer 10 %, de incidentie van materiële en sociale deprivatie met ongeveer 2 %, en het percentage energiearmoede en absolute inkomensarmoede met ongeveer 5 % zijn gestegen; overwegende dat in bepaalde lidstaten en onder kwetsbare groepen de dienovereenkomstige welvaartseffecten naar verwachting meerdere malen groter zullen zijn; overwegende dat dit de bestaande kloof op het gebied van armoede en sociale uitsluiting in de EU waarschijnlijk zal vergroten ⁽⁶⁾; overwegende dat Europa, met name gezien de Amerikaanse Inflation Reduction Act (maar ook andere soortgelijke investeringsplannen van andere derde landen), een nieuwe visie nodig heeft om tegen 2050 een innovatieve industriële locatie;
- F. overwegende dat volgens Eurofound in 2021 in geen enkele lidstaat het streefcijfer van 60 % voor opleidingen (betaald door de werkgever) werd gehaald; overwegende dat uit de gegevens ook blijkt dat degenen die het meest behoefte hebben aan opleiding (jongeren, mensen met een lager opleidingsniveau en laaggeschoolden), het minst hebben geprofiteerd;
- G. overwegende dat de Commissie in september 2022 een Europese zorgstrategie heeft gepresenteerd en dat de Raad in december 2022 een aanbeveling van de Raad over langdurige zorg heeft aangenomen om beginsel 18 van de EPSR ten uitvoer te leggen; overwegende dat de COVID-19-pandemie de onhoudbare arbeidsomstandigheden van professionele zorgverleners, de zware lasten van mantelzorgers bij gebrek aan formele zorgdiensten en de hoge blootstelling van zorgbehoevenden aan infecties, ernstige ziekten en overlijden aan het licht gebracht en verergerd heeft; overwegende dat is aangetoond dat zorgbehoevenden bij zorg in gemeenschapsverband en thuiszorg minder aan infecties zijn blootgesteld; overwegende dat het Comité voor sociale bescherming in zijn verslag van 2021 over langdurige zorg heeft aangetoond dat behoeften aan langdurige zorg het risico op armoede en sociale uitsluiting vergroten; overwegende dat langdurige zorg in het licht van de demografische ontwikkelingen toegankelijker moet worden gemaakt, onafhankelijkheid en kwaliteit van de zorg moet waarborgen, voor duurzame arbeidsomstandigheden moet zorgen en mantelzorgers moet ondersteunen;
1. wijst nogmaals op het belang van de aanneming van de conclusies van de Sociale Top van Porto in 2021, waarin wordt benadrukt dat we nog steeds in ongekende tijden leven; merkt op dat COVID-19 en de aanhoudende Russische aanvalsoorlog tegen Oekraïne in onze achtertuin tot torenhoge kosten van levensonderhoud en een energiecrisis hebben geleid, waardoor de meest kwetsbare groepen in onze samenleving het hardst worden getroffen, met als gevolg dat de ongelijkheid alleen maar toeneemt; wijst nogmaals op het belang van de EPSR als leidraad voor een socialer Europa en is in dit verband ingenomen met zijn actieplan; verzoekt de Commissie en de lidstaten sociale innovatie te gebruiken als een belangrijke motor om sociaal-economische uitdagingen aan te pakken, en spoort ze aan rekening te houden met de aanbeveling van het Parlement in zijn resolutie over het EU-actieplan voor de sociale economie ⁽⁷⁾; benadrukt echter dat de daaruit voortvloeiende kerndoelen voor 2030 op het gebied van werkgelegenheid, vaardigheden en armoede die door de Commissie zijn vastgesteld en door de Raad zijn bekrachtigd, niet volstaan om de volledige uitvoering ervan te waarborgen; benadrukt dat de EPSR een belangrijk instrument is om ervoor te zorgen dat het Europese project als een krachtig schild kan fungeren en de gezondheid, veiligheid en levensomstandigheden van de bevolking kan beschermen; benadrukt dat sociale dialoog, democratie op de werkplek en het recht op collectieve onderhandelingen van cruciaal belang zijn voor de tenuitvoerlegging van de EPSR en het bereiken van opwaartse convergentie van de levens- en arbeidsomstandigheden in heel Europa;
2. verzoekt de Commissie en de Raad maatregelen te nemen om de gevolgen van de crises voor de bevolking en de arbeidsmarkten van de lidstaten te dempen, teneinde de arbeidsparticipatie en de sociale afdrachten hoog te houden middels het scheppen van hoogwaardige werkgelegenheid; verzoekt de Commissie en de lidstaten de werking van de arbeidsmarkten te verbeteren en de integratie van vrouwen, jongeren en kwetsbare personen op de arbeidsmarkt te bevorderen; verzoekt de Commissie, de lidstaten en de sociale partners van de EU dan ook zich ervoor in te zetten uiterlijk in 2030 een dekkingsgraad van ten minste 80 % voor collectieve onderhandelingen te bereiken, teneinde de levens- en arbeidsomstandigheden in de EU te verbeteren, hetgeen zal bijdragen tot welzijn op het werk en opwaartse sociale convergentie, en de

⁽⁵⁾ Europese Commissie, "Commissie verwelkomt de streefcijfers van de lidstaten voor een socialer Europa tegen 2030", 16 juni 2022.

⁽⁶⁾ Menyhért, B., "The effect of rising energy and consumer prices on household finances, poverty and social exclusion in the EU", Bureau voor publicaties van de Europese Unie, Luxemburg, 2022.

⁽⁷⁾ Resolutie van het Europees Parlement van 6 juli 2022 over het EU-actieplan voor de sociale economie (PB C 47 van 7.2.2023, blz. 171).

armoede onder werkenden, sociale uitsluiting en loonongelijkheid zal verminderen; merkt op dat armoede onder werkenden moet worden aangepakt middels fatsoenlijke lonen; benadrukt dat de benutting van bij- en omscholingsprogramma's moet worden bevorderd met het oog op de empowerment van werknemers en ter vergroting van het concurrentievermogen;

3. is ingenomen met de goedkeuring van de richtlijn betreffende toereikende minimumlonen in de EU ⁽⁸⁾ en van de richtlijn inzake beloningstransparantie ⁽⁹⁾; verzoekt de Raad overeenstemming te bereiken over een algemene oriëntatie met betrekking tot de richtlijn inzake platformwerk ⁽¹⁰⁾, ter verbetering van de bescherming van werknemers en van de arbeidsvoorwaarden in de platformeconomie, en om eerlijke concurrentie tot stand te brengen; is verheugd over de inspanningen van de Commissie op het gebied van gezondheid en veiligheid op het werk; wijst op de noodzaak van verdere maatregelen om ervoor te zorgen dat de doelstelling van nul sterfgevallen op het werk wordt gehaald; is ingenomen met de toezegging van de Commissie om met een wetgevingsvoorstel te komen na de aanneming van de resolutie van het Parlement van 2 februari 2023 ⁽¹¹⁾; juicht het toe dat er een raadpleging in twee fasen van de sociale partners in de EU is gelanceerd;

4. merkt op dat, zelfs met het instrument voor steun om het risico op werkloosheid te beperken in een noodtoestand (SURE) als onderdeel van het Europees hervesteringssysteem voor werkloosheid, de economische gevolgen van de COVID-19-crisis langer hebben aangehouden dan verwacht; benadrukt echter dat er dankzij dit instrument duizenden banen zijn gered en dat de schok voor de arbeidsmarkt minder ernstig was dan verwacht; merkt in dit verband op dat dit instrument moet worden gebruikt zolang de huidige uitzonderlijke situatie voortduurt, en dat het gebaseerd moet blijven op leningen en in geval van externe financiële of economische schokken snel moet worden geactiveerd;

5. maakt zich grote zorgen over de algemene afbrokkeling van de middeninkomensgroepen in de EU — die de ruggengraat van onze economieën vormen, in belangrijke mate bijdragen aan onze nationale socialebeschermingsstelsels en van essentieel belang zijn voor de stabiliteit van onze democratieën — en dus over economische polarisatie, en met name over de toename van het aantal mensen met een laag inkomen als gevolg van de economische neergang, de ongunstige ontwikkelingen op de arbeidsmarkt en de belastinghervormingen die de afgelopen jaren zijn doorgevoerd; dringt in dit verband aan op een EU-actieplan om de omvang van de groepen met een middeninkomen te vergroten en te consolideren;

6. is ingenomen met de mededeling van de Commissie getiteld “Concurrentievermogen van de EU op lange termijn: blik op de periode na 2030”, die beoogt de rapportagevereisten te rationaliseren en te vereenvoudigen en deze voor elk van de groene, digitale en economische thematische gebieden met 25 % te verminderen; is tevens ingenomen met de presentatie door de Commissie van een voorstel om deze doelstelling tegen het najaar 2023 te verwezenlijken; verzoekt de Commissie deze toezegging snel uit te voeren en zo het concurrentievermogen van alle ondernemingen in de EU, met inbegrip van kleine en middelgrote ondernemingen (kmo's) te versterken en de basisvoorwaarden voor sociale rechtvaardigheid en welvaart te verbeteren; herinnert eraan dat kmo's de ruggengraat van onze sociale cohesie zijn;

7. benadrukt dat het belangrijk is de inkomensongelijkheid te verkleinen en armoede te bestrijden, in de wetenschap dat 21,7 % van de bevolking van de EU (95,4 miljoen mensen) in 2021 met armoede of sociale uitsluiting werd bedreigd, en dringt in dit verband aan op een toezegging om het armoedestreefcijfer van de EU te zullen halen; refereert aan beginsel 14 van de EPSR, dat luidt dat iedereen die over onvoldoende middelen beschikt het recht heeft op een toereikend minimuminkomen voor een waardig leven in alle levensfasen; herhaalt de punten die in zijn resolutie van 15 maart 2023 worden aangegeven over een toereikend minimuminkomen met het oog op actieve inclusie,

8. benadrukt dat, in overeenstemming met beginsel 15 van de EPSR, alle senioren recht hebben op middelen die een waardig leven waarborgen en dat werknemers en zelfstandigen die met pensioen gaan, recht hebben op een pensioen dat in verhouding staat tot hun bijdragen en een toereikend inkomen garandeert; is daarnaast van oordeel dat de lidstaten voor inkomenszekerheid op de lange termijn moeten zorgen, moeten waarborgen dat de minimumpensioenen hoog genoeg zijn om armoede op hoge leeftijd te vermijden, en dat vrouwen en mannen in gelijke mate de kans moeten hebben pensioenrechten te verwerven, en de pensioenkloof moeten dichten; verzoekt de lidstaten gerichte stimulansen te bevorderen om een geleidelijke overgang naar pensionering te vergemakkelijken, onder meer door flexibele werktijdregelingen te ondersteunen en de nodige aanpassingen aan werkplekken aan te brengen; herhaalt de oproep van de Sociale Top van Porto aan de Commissie en de lidstaten om maatregelen te nemen ter versterking van de nationale socialebeschermingsstelsels, met als doel te garanderen dat iedereen een waardig leven kan leiden, en tegelijkertijd de duurzaamheid van deze stelsels veilig te stellen; benadrukt dat de Commissie bij zou kunnen dragen aan de totstandbrenging van een VN-Verdrag inzake de rechten van ouderen;

⁽⁸⁾ Richtlijn (EU) 2022/2041 van het Europees Parlement en de Raad van 19 oktober 2022 betreffende toereikende minimumlonen in de Europese Unie (PB L 275 van 25.10.2022, blz. 33).

⁽⁹⁾ Voorstel voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad van 4 maart 2021 ter versterking van de toepassing van het beginsel van gelijke beloning van mannen en vrouwen voor gelijke of gelijkwaardige arbeid door middel van beloningstransparantie en handhavingmechanismen (COM(2021)0093).

⁽¹⁰⁾ Voorstel voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad van 9 december 2021 betreffende de verbetering van de arbeidsvoorwaarden bij platformwerk (COM(2021)0762).

⁽¹¹⁾ Resolutie van het Europees Parlement van 2 februari 2023 met aanbevelingen aan de Commissie betreffende de herziening van de richtlijn inzake de instelling van een Europese ondernemingsraad (Aangenomen teksten, P9_TA(2023)0028).

9. verzoekt de Commissie op korte termijn voor een follow-up te zorgen van het aangekondigde initiatiefverslag van het Parlement over kwaliteitsstages in de EU; verwelkomt het Europees Jaar van de Vaardigheden en onderstreept het belang van toegang tot opleidings- en omscholingsprogramma's voor werknemers, met name in bedrijfstakken en sectoren die fundamentele veranderingen moeten ondergaan om de groene en de digitale transitie te verwezenlijken, waarbij ervoor moet worden gezorgd dat niemand buiten de boot valt; wijst op de rol van de sociale partners bij de ontwikkeling van vaardigheidsstrategieën voor de groene economie op elk niveau, om ervoor te zorgen dat deze opleidingen zonder loonsverlaging plaatsvindt en als arbeidstijd worden beschouwd, en om gedetailleerde informatie te verstrekken over de vaardigheden die nodig zijn voor de dubbele transitie; verzoekt de Commissie een wetgevingsvoorstel in te dienen voor een Europese socialezekerheidskaart, zodat nationale instanties, zoals arbeids- en socialezekerheidsinspecties, en de sociale partners die betrokken zijn bij arbeids- en socialezekerheidsinspecties, kunnen beschikken over een realtime-instrument voor een doeltreffende handhaving van de nationale en EU-wetgeving;

10. is ingenomen met de toezegging van de Commissie om uiterlijk eind 2023 een voorstel in te dienen voor de invoering van een EU-gehandicaptenkaart die in alle lidstaten moet worden erkend; is ingenomen met de lopende onderhandelingen van de sociale partners over telewerken en het recht om offline te zijn, in de aanloop naar een juridisch bindende overeenkomst die via een richtlijn ten uitvoer wordt gelegd; verzoekt de Commissie en de lidstaten werk te maken van een spoedige uitvoering van de Europese zorgstrategie ter ondersteuning van zorgverleners; verzoekt de lidstaten uitvoering te geven aan de aanbeveling van de Raad inzake betaalbare langdurige zorg van hoge kwaliteit; is ingenomen met het initiatief van de Commissie om een alomvattende aanpak inzake geestelijke gezondheid te lanceren en vraagt nogmaals om een richtlijn inzake psychologische risico's en welzijn op het werk;

11. merkt op dat de Commissie weliswaar tal van wetgevings- en niet-wetgevingsinitiatieven heeft gelanceerd, maar dat de EU er tot nu toe niet in is geslaagd de EPSR volledig ten uitvoer te leggen; benadrukt dat het belangrijk is het actieplan regelmatig te herzien; benadrukt dat de Commissie en de lidstaten verdere wetgevingsmaatregelen moeten nemen om ervoor te zorgen dat de EPSR, en met name de beginselen 11 (kinderopvang), 12 (sociale bescherming), 19 (huisvesting) en 20 (essentiële diensten), volledig ten uitvoer worden gelegd; onderstreept dat het volgende EPSR-actieplan moet worden ondersteund door een geïntegreerde EU-armoedebestrijdingsstrategie voor het aanpakken van de multidimensionale kwestie van sociale uitsluiting;

12. dringt erop aan specifieke maatregelen te nemen om de eerbiediging van het recht op onderwijs en opleiding voor iedereen te waarborgen, door alle werknemers kwalitatief hoogwaardige opleidingen en betaald educatief verlof te garanderen;

13. vraagt de Raad andermaal de horizontale non-discriminatie-richtlijn⁽¹²⁾, die sinds 2008 in behandeling is, aan te nemen om beginsel 3 van de EPSR (gelijke kansen) en de beloften van de oprichtingsverdragen van de EU met betrekking tot gelijke behandeling volledig ten uitvoer te leggen;

14. herinnert eraan dat beginsel 11 inzake kinderopvang en ondersteuning van kinderen verdere maatregelen vereist om de cyclus van generatiearmoede te doorbreken en sociale mobiliteit te stimuleren; is van mening dat alle kinderen toegang moeten hebben tot betaalbaar hoogwaardig onderwijs en zorgt, met name vroegschoolse educatie; herinnert de Commissie en de lidstaten aan de herhaalde oproep van het Parlement om meer middelen toe te wijzen aan de Europese kindergarantie, met een specifiek budget van ten minste 20 miljard EUR; verzoekt de lidstaten hun nationale actieplannen voor te stellen en erop toe te zien dat deze effectief worden uitgevoerd en beantwoorden aan de kernbeginselen van Aanbeveling (EU) 2021/1004 van de Raad tot instelling van een Europese kindergarantie⁽¹³⁾; benadrukt dat de lidstaten de volledige invoering van de versterkte jongerengarantie moeten voortzetten;

15. is van mening dat zorgperioden waarin de zorgverlener op regelingen voor deeltijdwerk overstapt of een betaalde baan opgeeft, moeten meetellen voor de berekening van het pensioen⁽¹⁴⁾;

16. waarschuwt dat, voor een correcte toepassing van beginsel 12, passende sociale bescherming inhoudt dat rekening moet worden gehouden met huidige trends, zoals klimaatverandering, de digitalisering van de economie en de vergrijzing, en dat passende sociale bescherming moet worden uitgebreid om de risico's te dekken in verband met de ongelijke gevolgen van klimaatverandering en aantasting van het milieu voor verschillende inkomensgroepen en werknemers in verschillende sectoren, alsook de sociale gevolgen van de transformatie van onze samenlevingen op weg naar klimaatneutraliteit; verzoekt

⁽¹²⁾ Standpunt van het Europees Parlement van 2 april 2009 over het voorstel voor een richtlijn van de Raad betreffende de toepassing van het beginsel van gelijke behandeling van personen ongeacht godsdienst of overtuiging, handicap, leeftijd of seksuele geaardheid (PB C 137 E van 27.5.2010, blz. 68).

⁽¹³⁾ Aanbeveling (EU) 2021/1004 van de Raad van 14 juni 2021 tot instelling van een Europese kindergarantie (PB L 223 van 22.6.2021, blz. 14).

⁽¹⁴⁾ "Eindverslag van de Groep op hoog niveau inzake de toekomst van de sociale bescherming en de verzorgingsstaat in de EU", Bureau voor publicaties van de EU, Luxemburg, januari 2023.

de Commissie en de lidstaten een Europees actieplan voor sociale bescherming voor te stellen dat rekening houdt met de risico's van sociale uitsluiting als gevolg van klimaatverandering en achteruitgang van het milieu; verzoekt de lidstaten voort te bouwen op het Sociaal Klimaatfonds en de basis te leggen voor de ontwikkeling, met EU-steun, van groene socialebeschermingsstelsels op nationaal niveau;

17. verwelkomt de lancering van het Europees platform voor de bestrijding van dakloosheid en benadrukt dat voor EU-ondersteuning moet worden gezorgd om de ambities en streefcijfers als bedoeld in de Verklaring van Lissabon te verwezenlijken; benadrukt dat, overeenkomstig beginsel 19, zij die daar behoefte aan hebben toegang moeten krijgen tot sociale huisvesting of goede bijstand voor huisvesting; dringt er bij de Commissie op aan om — overeenkomstig het subsidiariteitsbeginsel — een ambitieus actieplan te ontwikkelen voor toegankelijke, groene en betaalbare sociale huisvesting, zodat tegemoet wordt gekomen aan de huisvestingsbehoeften van alle EU-burgers, en dakloosheid tussen nu en 2030 wordt uitgebannen; benadrukt, in de huidige context, dat een eind moet worden gemaakt aan energie-armoede en dat er een verbod moet komen op het afsluiten van kwetsbare huishoudens en consumenten die in kritieke tijden met energie-armoede kampen; herhaalt zijn oproep om het beginsel “huisvesting eerst” toe te passen om de toegang tot huisvesting te bevorderen, en merkt op dat deze huisvesting gebaseerd moet zijn op de beginselen van “universeel ontwerp” om toegankelijkheid te waarborgen;

18. uit zijn bezorgdheid over het gebrek aan toegang tot essentiële diensten van goede kwaliteit, waaronder water, sanitaire voorzieningen, energie, vervoer, financiële diensten en digitale communicatie, voor hulpbehoevenden (beginsel 20), die extra onder druk zijn komen te staan; wijst erop dat minder ontwikkelde regio's en plattelands- en dunbevolkte gebieden onevenredig zwaar zijn getroffen, waardoor de groeiende economische, sociale en territoriale verschillen tussen de regio's van de EU groter zijn geworden; dringt er bij de Commissie op aan in kaart te brengen welke sociale bepalingen van Verordening (EU) nr. 360/2012 voor diensten van algemeen economisch belang⁽¹⁵⁾ aangescherpt moeten worden en op basis van die inventarisatie een herziening voor te stellen om de toegang tot water, sanitaire voorzieningen, energie, vervoer, financiële diensten en digitale communicatie, alsook huisvesting, te verbeteren;

19. herhaalt zijn oproep om, in het licht van het industrieel plan voor de Green Deal, EU-financiering, waaronder ook staatssteun, afhankelijk te stellen van doelstellingen van het overheidsbeleid, met name sociale vereisten, teneinde te zorgen voor hoogwaardige banen, de collectieve onderhandelingen te bevorderen, de arbeidsrechten en -normen van de EU te eerbiedigen, en betere arbeidsomstandigheden te waarborgen; verzoekt de Commissie en de lidstaten de sociale clausule in de bestaande richtlijn inzake overheidsopdrachten⁽¹⁶⁾ te handhaven en een herziening van de richtlijn te overwegen, op basis van een effectbeoordeling, om de sociale clausules in overheidsopdrachten verder te versterken om economische actoren en onderaannemers te verplichten de rechten van werknemers, waaronder het recht op collectieve onderhandelingen, volledig te eerbiedigen, en zodoende rekening te houden met de onlangs aangenomen richtlijn betreffende toereikende minimumlonen in de EU;

20. benadrukt dat de sociale dimensie van het Europees Semester en de uitvoering van de EPSR moeten worden versterkt, met name in het licht van de evaluatie van de economische governance; verzoekt de Commissie te overwegen een instrument voor een kader voor sociale convergentie voor te stellen om risico's op het gebied van sociale convergentie te voorkomen, mogelijke tegenslagen bij de correcte uitvoering van de EPSR op te sporen, en sociale doelstellingen vast te stellen; is van mening dat de risico's van sociale divergentie moeten worden opgenomen in de landspecifieke aanbevelingen en in aanmerking moeten worden genomen bij de vaststelling van begrotingsaanpassingstrajecten;

21. is van mening dat er, om een rechtvaardig en sociaal Europa tot stand te brengen en het hoogste niveau van sociale bescherming te garanderen bij de groene en de digitale transitie, moet worden gezorgd voor een duurzaam, eerlijk en inclusief Europa waarin de sociale rechten volledig worden beschermd en gewaarborgd op ten minste hetzelfde niveau als de economische en milieunormen; benadrukt dat er stappen moeten worden ondernomen om de rol van de EPSR te versterken zodat sociale aspecten evenveel gewicht in de schaal leggen als economische en sociale aspecten, en ervoor te zorgen dat sociale rechten in Europa centraal worden gesteld in het toekomstige politieke beleid van de EU en dat sociale convergentie een van de politieke topprioriteiten van de EU is; merkt op dat er daarom sociale investeringen nodig zullen zijn voor de uitvoering van de EPSR in het kader van toekomstige financieringsinitiatieven en de herziening van het meerjarig financieel kader;

22. roept de Commissie nogmaals op de richtlijn betreffende uitzendarbeid⁽¹⁷⁾ te herzien om een wettelijk kader tot stand te brengen dat garanties biedt voor fatsoenlijke arbeidsomstandigheden en gelijke behandeling van seizoenarbeiders en mobiele werknemers binnen de EU met een contract voor bepaalde tijd met uitzendbureaus of een ander soort arbeidsbemiddelaar, waaronder wervingsbureaus, zoals door de Commissie is beloofd in de Verklaring van Porto;

⁽¹⁵⁾ Verordening (EU) nr. 360/2012 van de Commissie van 25 april 2012 betreffende de toepassing van de artikelen 107 en 108 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie op de-minimissteun verleend aan diensten van algemeen economisch belang verrichtende ondernemingen (PB L 114 van 26.4.2012, blz. 8).

⁽¹⁶⁾ Richtlijn 2014/24/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 februari 2014 betreffende het plaatsen van overheidsopdrachten en tot intrekking van Richtlijn 2004/18/EG (PB L 94 van 28.3.2014, blz. 65).

⁽¹⁷⁾ Richtlijn 2008/104/EG van het Europees Parlement en de Raad van 19 november 2008 betreffende uitzendarbeid (PB L 327 van 5.12.2008, blz. 9).

23. verzoekt de Commissie een voorstel voor te leggen voor een wettelijk kader om in te spelen op de veranderingen in verband met de groene en de digitale transitie in de arbeidswereld, en die veranderingen in goede banen te leiden, waarbij — in de eerste plaats — aandacht wordt besteed aan het belang van het behoud van hoogwaardige banen, begeleiding van werknemers bij arbeidsmarktveranderingen, en het bieden van toegang tot passende opleidingsprogramma's, en — in de tweede plaats — aan de participatie van sociale partners in besluitvormingsprocessen, ook door collectieve onderhandelingen over het anticiperen op en beheren van verandering te bevorderen;
24. wijst nogmaals op het belang van een goed functionerende en efficiënte Europese Arbeidsautoriteit (ELA), en verzoekt de Commissie gebruik te maken van de kans die de op 1 augustus 2024 geplande evaluatie biedt om een wetgevingsvoorstel in te dienen om het toepassingsgebied van de oprichtingsverordening van de ELA ⁽¹⁸⁾ te herzien en het potentieel ervan ten volle te benutten, met name wat betreft de onderzoeksbevoegdheden van de ELA;
25. wijst nogmaals op het recht op menselijke tussenkomst en het recht om niet te worden onderworpen aan een besluit dat uitsluitend op basis van geautomatiseerde verwerking wordt genomen, zoals bepaald in de algemene verordening gegevensbescherming (AVG) ⁽¹⁹⁾; benadrukt de noodzaak van EU-maatregelen om het beginsel dat de mens de uiteindelijke controle behoudt, verder te verankeren in de arbeidswereld en om regels vast te stellen voor beheer middels algoritmen; verzoekt de Commissie een wetgevingsvoorstel over artificiële intelligentie op de werkplek in te dienen;
26. dringt aan op een sterkere integratie van het EPSR-actieplan met aanverwante strategieën, waaronder de EU-strategie voor de integratie van Roma, de gendergelijkheidsstrategie, de dakloosheidsstrategie en de antiracismestrategie;
27. dringt er, in overeenstemming met de conclusies van de Conferentie over de toekomst van Europa en zijn resolutie van 9 juni 2022 over de oproep tot een conventie voor een herziening van de Verdragen ⁽²⁰⁾, op aan in de Verdragen een protocol inzake sociale vooruitgang op te nemen om te waarborgen dat de rechten van werknemers, vakbondsrechten en sociale rechten volledig worden beschermd en gevrijwaard
28. verzoekt zijn Voorzitter deze resolutie te doen toekomen aan de Raad en de Commissie.

⁽¹⁸⁾ Verordening (EU) 2019/1149 van het Europees Parlement en de Raad van 20 juni 2019 tot oprichting van een Europese Arbeidsautoriteit, tot wijziging van de Verordeningen (EG) nr. 883/2004, (EU) nr. 492/2011 en (EU) 2016/589, en tot intrekking van Besluit (EU) 2016/344 (PB L 186 van 11.7.2019, blz. 21).

⁽¹⁹⁾ Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (PB L 119 van 4.5.2016, blz. 1).

⁽²⁰⁾ PB C 493 van 27.12.2022, blz. 130.